

Earthscan, 2012. – 237 p. – DOI: 10.4324/9781849772778

3. McNeill, L., Moore, R. Sustainable fashion consumption and the fast fashion conundrum: Fashionable consumers and attitudes to sustainability // International Journal of Consumer Studies. – 2015. – Vol. 39, No. 3. – P. 212–222. – DOI: <https://doi.org/10.1111/ijcs.12169>

4. United Nations Environment Programme. Sustainable fashion: What's next? [Електронний ресурс]. – Nairobi : UNEP, 2023. – Режим доступу: <https://www.unep.org/news-and-stories/story/sustainable-fashion-whats-next> (дата звернення: 06.11.2025)

УДК 336.14:352:502.131.1

**ФІНАНСОВА СПРОМОЖНІСТЬ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У
КОНТЕКСТІ ЇХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
FINANCIAL CAPACITY OF TERRITORIAL COMMUNITIES IN
THE CONTEXT OF THEIR SUSTAINABLE DEVELOPMENT**

Kupchyshyna Olga,

Candidate of Economic Sciences,

Associate Professor of the Department of Finance and Credit,

Petro Mohyla Black Sea National University

Купчишина Ольга

кандидат економічних наук

доцент кафедри фінансів і кредиту,

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Koshmila Vitalii

Instructor at the "Technological and Economic Vocational College of Mykolaiv National Agrarian University"

Кошміла Віталій

викладач ВСП «Технологічно-економічний фаховий коледж Миколаївського національного аграрного університету»

Фінансова спроможність територіальних громад є ключовим чинником їхнього сталого розвитку, формування ефективної системи управління, утримання інфраструктури та забезпечення якості публічних послуг. Аналіз бюджетних показників громад Миколаївської області демонструє суттєву нерівномірність у рівнях доходності, структурі видатків, залежності від трансфертів та здатності до інвестицій у розвиток. Вивчення цих

відмінностей дозволяє виявити сильні та слабкі сторони місцевого самоврядування, окреслити ризики та можливості, а також визначити напрями покращення управлінських практик і підвищення фінансової автономії громад.

Показники доходів, видатків, рівня дотаційності, частки управлінських витрат та обсягу капітальних інвестицій дозволяють визначити, наскільки громади здатні забезпечувати свої повноваження та реалізовувати розвиткові проєкти. На основі даних оцінено 52 громади, які розподілено на групи з високим, оптимальним, задовільним і низьким рівнем спроможності.

Громади з *високим рівнем спроможності* демонструють достатні доходи на одного мешканця, низьку залежність від дотацій та значну частку власних податкових надходжень. Ця група є найбільш численною. Доходи на одного мешканця тут коливаються від 6,753 грн (Чорноморська) до 20,041 грн (Южноукраїнська).

Такі громади мають низьку дотаційність – у більшості 0–10%, а частка місцевих податків сягає 30–53%, що свідчить про реальну фінансову самостійність.

Більшість громад цієї групи мають високий інвестиційний потенціал та можливість фінансувати модернізацію інфраструктури. Вони мають можливість інвестувати у капітальні видатки, модернізацію інфраструктури та покращення послуг. Серед таких громад – Вознесенська, Миколаївська, Южноукраїнська, Коблівська, Арбузинська тощо.

Громади із оптимальною фінансовою спроможністю мають стабільні бюджети, проте їхній розвитковий потенціал значно нижчий. Це громади із середніми доходами (від 3,845 до 11,603 грн/особу) та відносно стабільними бюджетами.

Дотаційність зазвичай у межах 5–15%, хоча в окремих громадах досягає **33%** (Врадіївська).

Для цих громад характерні стримані можливості інвестування у розвиток, а в окремих випадках – високі управлінські витрати, як, наприклад,

в Очаківській, Володимирівській чи Первомайській громадах. Водночас ці громади підтримують відносно стабільну фінансову діяльність та потребують модернізації управлінських підходів.

Громади *із задовільною спроможністю* знаходяться у зоні підвищених ризиків. Така група потребує підтримки, адже доходи населення низькі (3,845–7,379 грн/особу), а дотаційність часто перевищує 20%. Вони характеризуються низькими доходами на одного мешканця, високою залежністю від трансфертів, значною часткою управлінських видатків (подекуди близько 40–90%) і мінімальними капітальними інвестиціями. Такі громади, як Дорошівська, Інгульська, Куцурубська, Воскресенська, мають обмежені можливості щодо розвитку інфраструктури, що ускладнює забезпечення якісних послуг та довгострокове планування.

Найбільш проблемні – громади з низькою спроможністю (Привільненська та Горохівська). Вони мають найнижчі показники доходів, високий рівень дотаційності та незначні капітальні видатки. Управлінські витрати становлять понад третину бюджету, а залежність від державних трансфертів – понад 60%. Ці громади потребують системної підтримки, зміцнення податкової бази та оптимізації витрат.

Загалом вище наведений аналіз свідчить про значну фінансову диференціацію громад регіону. Частина громад демонструє потужний економічний потенціал і здатність до розвитку, проте значна кількість має структурні фінансові проблеми, що обмежують їхню спроможність виконувати повноваження та забезпечувати якісні публічні послуги. Сталий розвиток регіону потребує впровадження інструментів підтримки громад із низькою та задовільною спроможністю, підсилення місцевої економіки, оптимізації управління та розширення власної доходної бази.

Головним викликом залишається забезпечення збалансованості між поточними витратами та інвестиціями. Там, де значна частка бюджету спрямовується на утримання апарату управління та оплату праці, розвиток інфраструктури фактично блокується. Тому стратегічною метою є

підвищення ефективності бюджетної політики, цифровізація фінансового менеджменту, залучення інвестицій та посилення економічної активності громад.

Список використаних джерел

1. Казюк Я., Венцель В. *Фінансова спроможність громад у 2024 році у розрізі областей*. Портал «Децентралізація», 23 квітня 2025. **URL:** <https://decentralization.ua/news/19512> (дата звернення: 20.11.2025).

2. Портал «Децентралізація» — головний інформаційний портал реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, створений у 2014 році. **URL:** <https://decentralization.ua/> (дата звернення: 0.11.2025).

УДК 336.14:351.72(477)

ВПЛИВ ВОЄННИХ ДІЙ НА СТАН МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ТА ФІНАНСОВУ БЕЗПЕКУ РЕГІОНІВ THE IMPACT OF MILITARY ACTION ON THE STATE OF LOCAL BUDGETS AND THE FINANCIAL SECURITY OF REGIONS

Лукашенко Владислав Іванович,

здобувач вищої освіти ОС «Магістр»

Науковий керівник: Дем'янишина Олеся Андріївна

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,

Україна

Lukashenko Vladislav Ivanovich

Master's degree

Scientific supervisor: Olesia Demianyshina

Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Ukraine

vladyslav.lukashenko@udpu.edu.ua

The current processes of socio-economic development in Ukraine are taking place amid profound transformations caused by ongoing military operations, large-scale challenges for public administration, and the need for rapid regional recovery. In conditions of increased turbulence, the effective functioning of the local finance system is of particular importance, since it is local budgets that are the key link in ensuring the viability of territorial communities and forming their financial stability [1].